

Prof. Andrzej Węclawski
Akademia Sztuk Pięknych
w Warszawie
Wydział Grafiki

Warszawa, 25 sierpnia 2022 r.

**Recenzja pracy doktorskiej i dorobku artystycznego, mgr Iwony Cur-Lengiewicz
sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki
plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym przez Radę Wydziału Artystycznego UMCS
w Lublinie**

/Przewód doktorski został przeprowadzony zgodnie z Ustawą o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. z późniejszymi zmianami/

**Część pierwsza
Informacje o doktorantce**

Mgr Iwona Cur-Lengiewicz urodziła się w 1978 roku w Puławach. Studiowała w Europejskiej Akademii Sztuk w Warszawie, gdzie w 2003 roku uzyskała dyplom z wyróżnieniem na Wydziale Grafiki Warsztatowej w pracowni prof. Waldemara Szysza. W 2008 r. zrealizowała studia podyplomowe Marketing Kultury na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2005 roku pracuje na macierzystej uczelni. Od 2011 roku prowadzi autorską pracownię grafiki warsztatowej - Pracownię Kwadrat. Przewód doktorski na Wydziale Grafiki Uniwersytetu Marie Curie Skłodowskiej w Lublinie otworzyła 26 stycznia 2007 roku. Rada Wydziału Artystycznego funkcję promotora w tym przewodzie powierzyła prof. Krzysztofowi Szymanowiczowi.

Doktorantka posiada znaczący dorobek artystyczny. Zorganizowała pięć wystaw indywidualnych: 2005 - wystawę „Ryt” w Królikarni, oddziale Muzeum Narodowego w Warszawie, 2006 - wystawę w Galerii Miejskiej w Przemyślu, 2007 - wystawę „Ars gemula naturae” w Muzeum Przyrodniczym w Kazimierzu nad Wisłą, 2009 - wystawę w Galerii ES w Międzyrzeczu Podlaskim, 2016 - wystawę w Galerii /-1/ w siedzibie Polskiego Komitetu Olimpijskiego w Warszawie, 2017 – wystawę „Iwona Cur - Grafika” w Międzynarodowym Centrum Sztuk Graficznych w Krakowie.

Uczestniczyła w licznych wystawach zbiorowych oraz otrzymała wyróżnienia i nagrody m.in.: 2003 - wystawie zbiorowej, w krajowym konkursie Prezydenta RP na Najlepszego Dyplom

Ukończenia Studiów w zakresie Sztuk Pięknych i Projektowych w Galerii Plakatu w Wilanowie /nominacja do Grand Prix, roczne stypendium artystyczne Banku Millenium PRESTIGE/, 2005- otrzymała Grand Prix na Biennale Tarnowskie Klimaty, Galeria Miejska w Tarnowie, w okresie od 2002 otrzymała wiele nagród w cyklicznym konkursie Grafika Warszawska, w tym nagrodę roku 2003 ufundowaną przez portal Artinfo.pl oraz nagrodę Muzeum Narodowego w Warszawie, 2005 - wystawie Transgresje 2005, w ramach Międzynarodowego Sympozjum Berlin - Poznań Impact IV, Centrum Zamek w Poznaniu, 2006 -wystawie Polskie Orły zorganizowanej przez Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie, Seul, 2006 - wystawie Grand Prix Młodej Grafiki Polskiej, Bunkier Sztuki, Kraków, 2008 - wystawie Miniprint Lassedra, 2008 - uczestniczyła w projekcie Gedachtnis entsteht oder Die Kunt des Gedachtnisses, Faktory Berlin & auktion durch CHRISTIE'S, Berlin, 2007 - uczestniczyła w wystawach Ars Longa, prezentujących kolekcję Europejskiej Akademii Sztuk, Teatr Wielki Opera Narodowa (2004), Kazimierz Dolny, Galeria Letnia, trzykrotnie uczestniczy w wystawach Biennale Grafiki studenckiej w Poznaniu, 2010 - wystawie zbiorowej Peinture Sans Limites, Bruksela, 2004, 2007 - uczestniczy w wystawach pokonkursowych Grafika Warszawska, Galeria Test, Warszawa, dwukrotne w warsztatach graficznych w Centrum voor Grafie Frans Masereel, Kasterlee, Belgia, 2010 - wystawie zbiorowej Razem i osobno, Instytut Polski, Sofia, 2010 - wystawie zbiorowej „Prolog” w Centrum Promocji Kultury, Warszawa, 2012-2015 wystawach z cyklu „Grafiteka”, Galeria DAP w Warszawie, 2015 - wystawie „Młoda Grafika” w Galerii Miejskiej we Wrocławiu.

Część druga

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Iwony Cur-Lengiewicz jest zatytułowana „Czerń i biel, początek i koniec. Zestaw prac w technice linorytu”. W jej skład wchodzi cztery prace z cyklu „Przemiana”: Tworzywo I /160x100 cm/, Tworzywo II /160x50 cm/, Tworzywo III /160x70 cm/, Tworzywo IV-opiekunka nocy /185x100 cm/, opis dzieła oraz przygotowane animacje wszystkich prezentowanych grafik.

Twórczość graficzna Iwony Cur-Lengiewicz realizowana jest głównie w technice linorytu. Jest jej wierna od czasów studiów, co ma odzwierciedlenie w wielu realizacjach graficznych. Jest też konsekwentna w tworzeniu obrazów w konwencji czerni i bieli. W opisie pracy doktorskiej podejmuje problem relacji między czernią a bielą jako zasadniczymi elementami procesu przemiany zachodzącym w obszarze dzieła graficznego. Analizuje użycie podstawowych dla grafiki barw, wpływu tego typu obrazowania na intensywność wyrazu i odbioru prac. Opisuje, w tym kontekście, elementy własnej pracy twórczej. Píše, cytat: ”Podążając za sposobem obrazowania, sprowadzającym się do dwóch pierwotnych kolorów, rezygnuję z imperatywu wsparcia się całym spektrum barw. Realizuję postulat ascezy. Uzyskujemy skupienie wynikające z harmonizowania postawy emocjonalnej z intelektualną.

Dajemy prymat temu co intuicyjne, nad tym co poznawcze. Elementy pracy mają być wyczuwalne zmysłowo poprzez symptomatyczne ograniczenie barw.”

Doktorantka podkreśla, że jest to celowy i świadomy wybór. Użycie czerni i bieli powoduje, że prace graficzne nie naśladują w sposób dosłowny rzeczywistości, posiadają dozę tajemnicy. Skłania to widza do penetrowania obrazu, odkrywania jego złożonej struktury, odnajdywania ukrytych treści. To znaczące uproszczenie środków wyrazu jest tylko pozorne. W czarnobiałych grafikach tkwi siła pobudzania wyobraźni, a w przekonaniu autorki również elementy metafizyki. W opisie dzieła powołuje się na twórczość Stanisława Fijałkowskiego, którego filozofia uproszczeń wywarła na nią znaczący wpływ. Doktorantkę inspirują też dokonania Grupy Die Brucke, prekursorów w wykorzystaniu linoleum jako materiału do tworzenia matryc graficznych, Józefa Gielniaka, Jana Lebensteina i przestrzenne prace Magdaleny Abakanowicz. Wszyscy wymienieni artyści inspirowali się, w różny sposób, naturą, tworząc na jej bazie oryginalne formy własnej wypowiedzi twórczej. Ważnymi mistrzami pracy w technice linorytu są dla niej graficy tworzący swoje obrazy za pomocą tzw. linorytu punktowego: Leszek Kiliański, Stanisław Bałdyga i Krzysztof Szymanowicz. W przygotowanym opisie dzieła analizuje również swoją twórczość, nie tylko od strony inspiracji, ale zwraca szczególną uwagę na sposoby dochodzenia do wizji obrazu, od szkicu do końcowej realizacji, czyli wycięcia matrycy w technice linorytu i wykonania odbitki. Opisuje też elementy kompozycji prac, stosowanie symetrii, pomocnej w uzyskaniu harmonii pracy, używanie kontrastu czarnych i białych partii, typowego środka wyrazu dla techniki linorytu oraz wykorzystywanie wielu rodzajów materii graficznych. Podkreśla, że od dawna pracuje nad zastosowaniem różnych sposobów cięcia matrycy, tworzących różnorodne strukturalne wariacje na płaszczyźnie linoleum. Autorka zawarła w tekście interesujące fragmenty dotyczące problemów technicznych wynikających ze specyfiki warsztatu i realizacji prac w dużym formacie. Przygotowany opis dzieła jest interesująco napisany, zawiera ilustracje i dobrze koresponduje z pracą praktyczną.

Cykl graficzny zatytułowany „Przemiana” składa się z czterech czarnobiałych wielkoformatowych odbitek. Autorka zamieściła dokładny opis rozmieszczenia prac wraz z wizualizacją ekspozycji. Sposób prezentacji cyklu oraz skala grafik mają w silny sposób oddziaływać na widza. Ekspozycja ma zachęcać do uczestniczenia w wykreowanej rzeczywistości. Widz jest naocznym świadkiem tytułowej „Przemiany”. Podstawowym celem było uzyskanie wrażenia uczestnictwa w procesie, płynności, przejścia z jednego stanu w kolejny. Dokładnie zaplanowana ekspozycja ma jeszcze wzmocnić to działanie. Całość prezentacji cyklu jest uzupełniona przez interaktywne animacje, które wyświetlane są w formie projekcji na osobnej ścianie. Animacje są interaktywne, technologicznie połączone z ruchem osoby obserwującej prace, a wersji internetowej reagują na ruch kursora lub dotyk ekranu.

Niewątpliwym obszarem zainteresowań, które wpływają na tematykę powstających prac jest obszar inspiracji biologicznych. Te elementy są widoczne we wcześniejszych grafikach, przez samą autorkę określane sferą zoomorfizmu. W omawianym cyklu, w którym miał być uwidoczniiony proces przejścia ze stanu w stan, odwołuje się do zjawiska metamorfizmu, z kręgu geomorfologii, analizującej formy powierzchni ziemi. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w realizacji cyklu. Autorka stara się unikać dosłowności swoich

przedstawień. Jej prace oscylują na granicy figuracji i abstrakcji. W trakcie realizacji pracy doktorskiej jeszcze bardziej zaznaczył się ten proces. Zrealizowana praca jest, z jednej strony konsekwencją wcześniejszych dokonań autorki, z drugiej strony przynosi szereg nowych rozwiązań. W cyklu „Przemiana” autorka wyzwoliła się od typowej dla jej wcześniejszych prac zamkniętej formy prostokąta, na rzecz otwartej kompozycji. Umieściła przedstawiane formy na białym tle. Zastosowała nowe rozwiązania dotyczące kształtu matrycy, tworzącego samoistny znak, jej struktury materialnej wynikającej ze sposobu cięcia i tworzenia materii graficznej, oraz umiejętnego zestawienia elementów tworzących przestrzeń. Iwone Cur-Lengiewicz udało się rozwinąć i wprowadzić nowe elementy do bardzo spójnego obrazu twórczości.

Konkluzja

Iwona Cur-Lengiewicz w umiejętny sposób wykorzystuje warsztat graficzny, a dokładniej wybraną technikę linorytu, do tworzenia rozpoznawalnej stylistyki graficznej. Kreuje obrazy, które są wielowarstwowe i niejednoznaczne. Efekty dotychczasowych poszukiwań i wielu serii prac znajdują kulminację w realizacji cyklu „Przemiana”. Doktorantka w interesujący sposób poszerzyła konteksty interpretacyjne ekspozycji o zastosowanie technik cyfrowych do przygotowania animacji. Wykazała się umiejętnością prowadzenia samodzielnej pracy twórczej, posiada ogólną wiedzę teoretyczną i praktyczną w reprezentowanej dyscyplinie, legitymuje się dorobkiem artystycznym, doświadczeniem zawodowym i pedagogicznym. Opis pracy doktorskiej udowadnia wiedzę autorki w dziedzinie sztuki i kultury. Tekst jest wyczerpującym autokomentarzem do pracy praktycznej i wprowadza w różne obszary zainteresowań doktorantki. Iwona Cur-Lengiewicz jest świadomą i konsekwentną artystką, z dużą determinacją realizującą wizję swojej sztuki. Oceniam pozytywnie pracę doktorską, przygotowany cykl grafik o oryginalnej formie i dużej wartości artystycznej oraz cały przedstawiony do oceny materiał. Przygotowana pod opieką promotora prof. Krzysztofa Szymanowicza praca doktorska uzasadnia nadanie, przez Radę Naukową Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie, pani mgr Iwone Cur-Lengiewicz stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Starania te w pełni popieram!

Prof. Andrzej Węćławski